

Rapport in het kort

Samenvatting

In de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 25 september 2015 is de resolutie 'Transforming the world: the 2030 Agenda for Sustainable Development Goals' (hierna: de 2030 Agenda) door de lidstaten aangenomen. De 2030 Agenda is een brede duurzaamheidsagenda waarin vijf componenten van duurzame ontwikkeling (Mensen, Planeet, Welvaart, Vrede en Partnerschap) op een evenwichtige manier zijn geïntegreerd. In deze agenda zijn de zeventien Sustainable Development Goals (hierna: de SDGs) omschreven die per 2030 bereikt moeten zijn. Deze SDGs moeten voortbouwen op de Millennium Development Goals (hierna: MDGs) die in 2015 bereikt hadden moeten worden.

Als lid van de Verenigde Naties heeft ook het Koninkrijk der Nederlanden op 25 september 2015 de 2030 Agenda aangenomen. Hierdoor heeft de overheid van Curaçao zich gebonden aan de realisatie van de SDGs en heeft daardoor net als de rest van het Koninkrijk een inspanningsverplichting. Dit betekent dat de overheid zich in dient te zetten om de ontwikkelingsdoelen van deze 2030 Agenda te realiseren.

Niet alleen de overheden maar ook de rekenkamers hebben hun rol bij de realisatie van de SDGs en de nationale ontwikkelingsdoelen. In het kader hiervan heeft de Algemene Rekenkamer van Curaçao (hierna: Rekenkamer) tijdens de vergadering van de 'Organización Latino Americana y del Caribe de Entidades Fiscalizadoras Superiores' in oktober 2017 een overeenkomst ondertekend waarbij zij het plan van de overheid voor de realisatie van de SDGs zal beoordelen, toezicht zal houden op de realisatie hiervan en hierover zal rapporteren.

Het voorgaande heeft de Rekenkamer doen besluiten om een doelmatigheidsonderzoek uit te voeren naar de voorbereidingen om de SDGs te implementeren. Rekening houdende met het feit dat de realisatie van de SDGs een primaire verantwoordelijkheid is van de overheid, zal dit onderzoek zich richten op de wijze waarop de overheid invulling heeft gegeven aan haar verantwoordelijkheid om de SDGs te realiseren. Het doel van het onderzoek is de voorbereidingen die door de overheid zijn getroffen, in kaart te brengen en inzicht te verschaffen in de knelpunten die het behalen van de SDGs kunnen belemmeren.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt:

Vormen de stappen die de overheid vanaf september 2015 tot 12 december 2018 heeft genomen een goede voorbereiding om de doelen van de 2030 Agenda (de SDGs) in het jaar 2030 te bereiken?

Ter beantwoording van de centrale vraag is in dit verband voor de beoordeling van de voorbereiding door de overheid gebruik gemaakt van het zevenstappenkader (zie paragraaf 2.5). Naast deze zevenstappen heeft de Rekenkamer in dit onderzoek gekeken of de overheid lering heeft getrokken uit de implementatie van de MDGs.

Hieronder volgt een samenvatting van de bevindingen die antwoord geven op de deelvragen die overeenkomen met het normenkader.

Welke lessen heeft de overheid geleerd uit de Millenniumdoelstellingen? (Lessons learned from MDGs)

- Bij de implementatie van de MDGs is de overheid knelpunten tegengekomen die de realisatie van de MDGs in de weg stonden. Uit dit onderzoek is gebleken dat de overheid niet voor al deze knelpunten maatregelen heeft genomen om deze te mitigeren. Dezelfde knelpunten worden nu door de ministeries aangemerkt als mogelijke valkuilen bij de uitvoering van de SDGs. Als deze knelpunten niet opgeheven worden loopt men het risico dat de SDGs niet behaald zullen worden in 2030.

In welke mate heeft de overheid de 2030 Agenda in haar nationale context aangepast?

- Er is een nationaalontwikkelingsplan (National Development Plan, hierna: NDP) in 2016 geratificeerd door de Raad van Ministers maar dit is niet ten uitvoer gebracht zoals opgesteld.
- De overheid heeft vanaf 2017 de SDGs in het Regeerakkoord (2017-2021), het Regeerprogramma (2017-2021) en de begroting(en) opgenomen, maar er ontbreekt nog aan bewustwording ten aanzien van het belang en de lange termijn implicatie van de SDGs.

- De overheid is betrokken bij de SDGs en heeft stappen ondernomen om een beeld te geven van wat men wil bereiken met de SDGs, maar deze stappen zijn nog onvoldoende uitgewerkt in concrete procedures, richtlijnen en actieplannen.
- De SDGs zijn niet bij alle ministeries impliciet geïncorporeerd in hun strategieën en beleidsplannen, maar hun strategieën en beleidsplannen streven dezelfde doelen als de SDGs na.
- Er is geen integraal beleidsplan opgesteld waarin de beleidsplannen van de negen ministeries op elkaar zijn afgestemd voor de uitvoering van de SDGs.
- In een periode van drie jaar zijn drie verschillende uitvoeringstructuren vastgesteld ten behoeve van de realisatie van de SDGs. Deze hebben niet gefunctioneerd zoals vastgesteld of ontbraken in de praktijk aan concrete coördinatie, verdeling en toewijzing van de rollen en verantwoordelijkheden van de ministeries. De op 12 december 2018 door de Raad van Ministers aangenomen Roadmap, bevat een nieuwe uitvoeringsstructuur, die nog geformaliseerd en geoperationaliseerd moet worden.
- Er is nog niet voldoende gedaan aan de bekendmaking van de 2030 Agenda. Uit het onderzoek blijkt dat de SDGs bij de ministers en de top van de ministeries bekend zijn, maar nog niet voldoende gecommuniceerd zijn naar de uitvoeringsorganisaties en de overige stakeholders toe. Dit terwijl de 2030 Agenda pleit voor een inclusieve en participatieve aanpak in het hele proces, vanaf de voorbereiding, uitvoering, monitoring tot rapportage.

Heeft de overheid middelen en capaciteiten (implementatiemiddelen) geïdentificeerd en beveiligd die nodig zijn om de 2030 Agenda te implementeren?

- Door de complexiteit van de (integrale) aanpak van de SDGs en de financiële situatie van het Land is het voor de ministeries een grote uitdaging om in dit kader de nodige financiële middelen en capaciteiten te kunnen identificeren en toe te wijzen.
- Het opstellen van een interministeriële begroting voor de gezamenlijke uitvoering van de SDGs is nog een knelpunt waarvoor de overheid een oplossing moet vinden.
- Niet alle ministeries hebben een inventarisatie van de lokale wet- en regelgeving voor de gezamenlijke realisatie van de SDGs uitgevoerd en/of zien de noodzaak hiervan nog niet in. De ministeries die de inventarisatie wel hebben

gedaan, hebben aangegeven dat de huidige wet- en regelgeving de gezamenlijke realisatie van de SDGs niet op alle gebieden toelaat.

- Het besluit van de Raad van Ministers d.d. 19 oktober 2016 (zaaknummer 2016/042035) met betrekking tot capaciteitsopbouw niet is uitgevoerd.

Heeft de overheid een systeem opgezet om toezicht te houden op danwel follow-up te geven aan en te rapporteren over de voortgang bij de uitvoering van de 2030 Agenda?

- Bij landsbesluit van 7 november 2016 met nummer 16/3082 is een secretariaat Nationaal Sociaal Economische Database ingesteld dat erop moet toezien dat de automatiseringssystemen van de ministeries op elkaar afgestemd zijn om de voortgang van de implementatie te monitoren. De overheid is begonnen met het opbouwen van het secretariaat Nationaal Sociaal Economische Database. Echter heeft de overheid niet erop toegezien dat voldaan is aan de randvoorwaarden (voldoende mankracht en financiële middelen) voor het verder op bouwen van het secretariaat Nationaal Sociaal Economische Database.
- Het verzamelen van data/gegevens is nog een uitdaging. Zowel de kwaliteit als de kwantiteit van informatie bij de ministeries is niet al te toereikend. Het uitblijven van bruikbare data om tot indicatoren te komen is nog steeds een probleem waardoor de voortgangsbewaking van de SDGs ook bemoeilijkt wordt.
- De ministeries beschikken over automatiseringssystemen en programma's, maar deze zijn niet ingesteld en afgestemd om de voortgang van de implementatie van de SDGs te monitoren.
- Op nationaal niveau zijn geen specifieke rapportageregelingen (structurele procedures en richtlijnen) vastgelegd om over de voortgang van de SDGs te kunnen rapporteren. Door de goedkeuring van de Roadmap is de Raad van Ministers akkoord gegaan om een 'statistical comission' op te richten die door gebruik te maken van het secretariaat Nationaal Sociaal Economische Database als instrument, structureel zal moeten werken aan het optimaliseren van dataverzameling en de verwerking hiervan ten behoeve van de monitoring en rapportage inzake de SDGs.

Conclusie

De Rekenkamer concludeert dat de overheid niet voldoende heeft gewerkt aan de obstakels die zich hebben voorgedaan bij de implementatie van de MDGs om te voorkomen dat deze een valkuil vormen voor de realisatie van de SDGs. De ministeries hebben zowel algemene als specifieke punten aangegeven die de implementatie van de SDGs kunnen belemmeren. Het betreft hier de overheidsstructuur, de financiële situatie, de bewustwording inzake de SDGs en de planning en allocatie van middelen (data, financiën en personeel).

Verder concludeert de Rekenkamer dat de overheid in de periode vanaf september 2015 tot en met 12 december 2018 ondanks de economische en financiële situatie van het Land verschillende acties heeft ondernomen om de SDGs te kunnen realiseren. Echter, heeft het tot december 2018 geschort aan een coördinatiestructuur en samenhangende beleidslijn waarin stappenplannen duidelijk zijn uitgewerkt in concrete procedures en richtlijnen. Het gevolg hiervan is dat de ministeries niet volgens een integraal en concreet stappenplan te werk zijn gegaan. Er zijn ministeries die nog volgens hun eigen beleidslijn bezig zijn met activiteiten in het kader van de SDGs. Een stakeholdersmap waarin de stakeholders zijn geïdentificeerd en de verantwoordelijkheden toegewezen zijn, is ook nog niet opgesteld. Tevens ontbreekt het aan een functionerend systeem van monitoring en rapportage.

Door de hierboven genoemde punten loopt de overheid het risico dat de SDGs niet behaald worden tegen 2030.

Aanbevelingen

Op grond van de bevindingen en conclusie beveelt de Rekenkamer de Raad van Ministers om erop toe te zien dat:

1. extra bewustwording in bestuurlijk en politiek opzicht gegenereerd wordt ten aanzien van de relevantie en lange termijn implicatie van de SDGs opdat de beschikbare middelen hierin worden geïnvesteerd;
2. uitvoering wordt gegeven aan de beslissing van de Raad van Ministers d.d. 12 december 2018 met zaaknummer 2108/055039. De beslissing van de Raad van Ministers dient geformaliseerd te worden bij

- landsbesluit waarna de operationalisering dient plaats te vinden, inclusief de in de 'Roadmap' opgenomen aanbevelingen;
3. de ministeries, voor zover nog niet gedaan, de SDGs in hun kernactiviteiten incorporeren door deze vast te leggen in integrale beleidsplannen conform de standaarden en normen van de 2030 Agenda en deze verder vast te leggen in actieplannen en jaarprogramma's zodat de continuïteit in verband met de realisatie van de SDGs gegarandeerd kan worden;
 4. dat er binnen de ministeries en bij de overige stakeholders die direct of indirect te maken hebben met de SDGs, meer bewustwording wordt gecreëerd in het belang en het nut van de transitie vanuit een op silo's gebaseerde benadering naar een geïntegreerde aanpak om de 2030 Agenda uit te voeren;
 5. bij het aanpassen van het beleid (eventueel met bijbehorende wet- en regelgeving) dit direct gekoppeld wordt aan de SDGs en dat de nog op te richten 'National Commission' hierbij ondersteuning biedt;
 6. de in de 'Roadmap' opgenomen 'National Commission' ervoor zorgt dat de participatie en de inbreng van alle stakeholders gemotiveerd worden door de SDGs en deze doelen duidelijk aan de stakeholders te communiceren om zodanig een participatieve besluitvorming en betrokkenheid van iedereen bij de uitvoering te bewerkstelligen;
 7. de 'National Commission' de verantwoordelijkheden van de ministeries, financiële middelen, capaciteiten, automatisering en technologie identificeert en toewijst aan de betreffende verantwoordelijken;
 8. het secretariaat Nationaal Sociaal Economische Database verder opgebouwd wordt in de zin van capaciteitsopbouw, infrastructuur, financiële middelen en eventueel externe kennis en dat er optimaal gebruik van wordt gemaakt;
 9. alle ministeries over goed op elkaar afgestemde automatiseringssystemen en programma's kunnen beschikken om de nodige gegevens in te voeren zodat de data uit deze systemen door de 'CBS Key Experts' verwerkt kan worden tot indicatoren voor het secretariaat Nationaal Sociaal Economische Database;
 10. de 'Statistical Commission' zorgdraagt voor een integrale aanpak van data, duurzame datasystemen en portaal;

11. het secretariaat 'National Commission' zorgdraagt dat specifieke rapportageregelingen (structurele procedures en richtlijnen) om over de voortgang van de SDGs te kunnen rapporteren worden vastgelegd en dat deze regelingen nageleefd worden;
12. de ministeries de wet- en regelgeving inventariseren en de nodige aanpassingen ten behoeve van de implementatie van de SDGs voorstellen en deze voorleggen aan de Staten.

Aan de Staten wordt tot slot geadviseerd om zorg te dragen voor de eventuele aanpassingen in de wet- en regelgeving ten behoeve van de implementatie van de SDGs. Voorts wordt aan de Staten geadviseerd om erop toe te zien dat de Raad van Ministers de bovengenoemde aanbevelingen aangedragen door de Rekenkamer oppakt en uitvoert. Als laatste beveelt de Rekenkamer de Staten aan om erop toe te zien dat de Raad van Ministers verantwoording aflegt over de aanpak en uitvoering van de 'Roadmap'.